

Sabima kartleggingsnotat 22, 2021

Kartlegging av storsopp i Sør-Varanger 2021

Av Miraculix, Sør-Varanger Sopp- og Nyttevekstforening v/Line Moe og Irene Karlsen

Soppåret 2021

Hovedmålet vårt for kartlegging inneværende år har vært todelt. Først og fremst har vi arbeidet for å finne steder vi kan arrangere turer til under høstsopptreffet 2022. I tillegg har vi hatt fokus på å finne gode steder til musserongkurset med Gro Gulden. Siden vi var så heldige å få slik en kapasitet oppover, var det viktig for oss at vi klarte å plukke ut steder der vi var sikre på at vi ville finne interessante musseronger. Et par av turene våre ble derfor gjennomført uten at vi fikk kartlagt sopp. Dette fordi vi ikke fant det vi var ute etter å finne. Vi kjørte innover skogsveiene, stoppet, lette etter musseronger, kjørte videre til neste sted, lette videre. Og sånn gikk timene. Det er lange avstander, og en bomtur koster oss mye både i tid og kilometer, så vi tillater oss å føre disse "bomturerne" på regninga.

Vi har ikke bare lett etter musseronger i Pasvik. Registreringstuene våre er spredt rundt fra Neiden i nord til helt sør i Pasvikdalen. Soppåret 2021 kan kanskje sies å ha vært et "normalår" i Sør-Varanger, i den grad "normalår" finnes. Vi fant verken merkbart mye eller merkbart lite sopp. Mange av soppene vi fant i fjor uteble riktignok i år, men det skal sies at 2020 var et fantastisk soppår. Vi fant allikevel en hel del i år. Enkelte sopper kom noe tidligere enn vi har opplevd de senere årene. Blant annet ble det rapportert mye steinsopp tidligere enn vanlig. Vi opplevde i tillegg at veldig mye av soppen ble angrepet av mark omtrent før de stakk opp av jorda. Selv sopp som normalt ikke pleier å være markspist, slik som rødbrun pepperriske og furuskjellpiggsopp, var markspiste.

I år var året for brunskrubben. Disse kom tidlig, var tallrike og fantes hele sesongen. Rødskrubben uteble heller ikke. I år som i fjor fant vi færre rimsopp og blek piggsopp enn vi hadde forventet.

Vårt planlagte musserongarrangement med Gro Gulden ble heldigvis en realitet i 2021. Vi inviterte alle soppakkyndige og soppakkyndigkandidater i Finnmark og fikk to hele dager i Pasvik sammen med Gulden. Og siden vi hadde gjort et så grundig arbeid med å lete opp gode soppsteder, fant vi en del av det vi hadde håpet på.

Totalt har vi registrert 110 ulike arter fordelt på 263 funn i 2021.

De som har deltatt på registreringsturer er våre soppakkyndige Irene Karlsen, Hege Rasmussen, Rigmor Øien Guvåg og Line Moe. I tillegg har andre medlemmer deltatt på noen av turene våre (Alette Sibbern, Katrine Basma, Henning Basma og Henna-Maria Oshaug).

Fotografier: Irene Karlsen og Line Moe

Steder og funn

Som sagt var formålet med registreringsturene å finne spennende soppsteder til høstsopptreffet 2022 samt til Guldenkurset vårt. Vi hadde noen forventninger om hva vi kunne finne på de ulike stedene da vi valgte steder.

Vi var på 11 kartleggingsturer. Disse presenteres nedenfor etter dato.

Irene Karlsen på kartleggingstur

13/8 Strand, Museum

Vi hadde ingen spesielle forventningene til denne turen. Områdene rundt Strand skuffer aldri når vi er på sopptur. Derfor antok vi at vi ville finne spennende sopper uansett hva det måtte være vi fant.

Fra dette området registrerte vi 26 ulike arter fordelt på 26 funn. Følgende arter ble registrert:

rød fluesopp *Amanita muscaria* -

lakssopp *Laccaria laccata* -

kjeglevokssopp *Hygrocybe conica* -

fløyelsrørsopp *Xerocomus ferrugineus* -
hulriske *Lactarius trivialis* -
brunskrubb *Leccinum scabrum* -
svartskrubb *Leccinum variicolor* -
skjeggriske *Lactarius torminosus* -
giftkremle *Russula emetica* -
sandsopp *Suillus variegatus* -
grønnskremle *Russula aeruginea* -
rimsopp *Cortinarius caperatus* -
raspskjellsopp *Pholiota squarrosa* -
bjørkemusserong *Tricholoma fulvum* -
rødskrubb *Leccinum versipelle* -
rødbrun pepperriske *Lactarius rufus* -
kokosriske *Lactarius glyciosmus* -
torvnavlesopp *Lichenomphalia umbellifera* -
seig kusopp *Suillus bovinus* -
myrskrubb *Leccinum niveum* -
lakrisriske *Lactarius helvus* -
mild gulkremle *Russula claroflava* -
gulrød kremle *Russula decolorans* -
steinsopp *Boletus edulis* -
klubbetraktsopp *Ampulloclitocybe clavipes* -
grønn anistraktsopp *Clitocybe odora* -

22/8 Øvre Pasvik, Hauge

Forventningen på denne turen var å finne et godt sted for musserongkurset vårt med Gro Gulden. Vi fant svært lite sopp og så godt som ingen musseronger på denne turen. Kanskje var det tidlig å lete etter musseronger allerede midt i august, men turer til samme sted midt i september viste at det i det hele tatt var lite musseronger å finne i dette området i 2021.

23/8 Neiden

Vi hadde ingen spesielle forventningene til denne turen. Skogen i dette området er spennende rent soppmessig. Jevnt over finner man mye steinsopp og annen rørsopp i området. Videre ligger det et granfelt i Neiden som vi ønsket å undersøke. Vi har vært der tidligere og ville se om vi kunne finne andre sopper denne gangen. Nå viste det seg at soppplukkere nok har tømt området for steinsopp og annen matsopp. Vi fant i det hele tatt langt mindre sopp enn forventet.

Fra dette området registrerte vi 24 ulike arter fordelt på 30 funn. Følgende arter ble registrert:

rød fluesopp*Amanita muscaria* -
brunskrubbb*Leccinum scabrum* -
rødskrubbb*Leccinum versipelle* -
skjegggriske*Lactarius torminosus* -
storkremle*Russula paludosa* -
rødbelteslørsopp*Cortinarius armillatus* -
sennepslørsopp*Cortinarius croceus* -
lakssopp*Laccaria laccata* -
myrskrubbb*Leccinum niveum* -
rødbrun pepperriske*Lactarius rufus* -
brun kamfluesopp*Amanita fulva* -
grå blekksopp*Coprinopsis atramentaria* -
svovelsopp*Hypholoma capnoides* -
stubbeskjellsopp*Kuehneromyces mutabilis* -
fløyelsrørsopp*Xerocomus ferrugineus* -
bjørkemusserong*Tricholoma fulvum* -
kokosriske*Lactarius glyciosmus* -
hulriske*Lactarius trivialis* -
grønnekremle*Russula aeruginea* -
nøttekremle*Russula vesca* -
rødskiveslørsopp*Cortinarius ominusus* -
rabarbrasopp*Chroogomphus rutilus* -
smørsopp*Suillus luteus* -

25/8 Svanvik og Myrbekken

Dette er to turer som er slått sammen på samme dag. Først kjørte vi til Svanvik for å undersøke hvilke sopper vi kunne finne rundt Svanhovd. Det er der høstsopptreffet 2022 kommer til å ha sin base, og vi ville med dette undersøke om området er spennende nok til å sende en registreringsgruppe i dette området under arrangementet. Videre gikk turen til Myrbekken. Vi ville undersøke om veien var kjørbær og om dette eventuelt var et interessant område for høstsopptreffet.

Fra disse området registrerte vi 53 ulike arter fordelt på 76 funn. Følgende arter ble registrert:

blodsjampinjong *Agaricus sylvaticus*
liten eggrøyksopp *Bovista plumbea* -
rød fluesopp *Amanita muscaria* -
raspslørsopp *Cortinarius trivialis* -
beiterødspore *Entoloma sericeum* -
brunskrubb *Leccinum scabrum* -
pluggsopp *Paxillus involutus* -
kokosriske *Lactarius glyciosmus* -
nøttekremle *Russula vesca* -
lakssopp *Laccaria laccata* -
grønn anistraktsopp *Clitocybe odora* -
svartriske *Lactarius necator* -
grønnekremle *Russula aeruginea* -
beitesjampinjong *Agaricus campestris* -
pærerøyksopp *Lycoperdon pyriforme* -
klubbetraktsopp *Ampulloclitocybe clavipes* -
stubbeskjellsopp *Kuehneromyces mutabilis* -
rabarbrasopp *Chroogomphus rutilus* -
smørsopp *Suillus luteus* -
skjeggriske *Lactarius torminosus* -
mild gulkremle *Russula claroflava* -
giftkremle *Russula emetica* -
brun begersopp *Peziza badia* -
matblekksopp *Coprinus comatus* -
okergul grynhatt *Cystoderma amianthinum* -
kanelslørsopp *Cortinarius cinnamomeus* -
flatklokkehatt *Galerina marginata* -
honningsopper *Armillaria* -
skjermesopp *Pluteus cervinus* -
oreskjellsopp *Flammula alnicola* -
stor kragesopp *Stropharia hornemannii* -
lumsk traktsopp *Clitocybe rivulosa* -
rødbrun pepperriske *Lactarius rufus* -
mandelkremle *Russula integra* -
gullskjellsopp *Phaeolepiota aurea* -
rødbelteslørsopp *Cortinarius armillatus* -
rimsopp *Cortinarius caperatus* -
grå blekksopp *Coprinopsis atramentaria* -
bjørkemusserong *Tricholoma fulvum* -

rødskrubb *Leccinum versipelle* -
sandkjuke *Coltricia perennis* -
stilkjuker *Polyporus* -
hulriske *Lactarius trivialis* -
gulrød kremle *Russula decolorans* -
fløyelsrørsopp *Xerocomus ferrugineus* -
storkremle *Russula paludosa* -
svartringfluesopp *Amanita porphyria* -
sandsopp *Suillus variegatus* -
blåkjøttbukkesopp *Cortinarius camphoratus* -
brunkjøttbukkesopp *Cortinarius traganus* -
flekkrotsopp *Rhodocollybia maculata* -
brungul stubbemusserong *Tricholomopsis decora* -
knuskkjuke *Fomes fomentarius* -

Stilkjuker *Polyporus* og **skjermopp** *Pluteus cervinus*

28/8 Øvre Pasvik, Gjøkåsen

Helga 28/8-29/8 ble brukt til å lete etter passende skog til musserongkurset med Gro Gulden. Vi antok at vi ville finne mye musserong i området mot Gjøkåsen, blant annet kransmusserong. Men vi tok feil. Dette må kunne kalles en regelrett bomtur. Vi fant omtrent ikke musseronger. Mesteparten av tida ble brukt til å kjøre langs skogsveien, stoppe, lete etter sopp, sette seg inn i bilen og kjøre og lete videre. Det ble mange kilometer og så godt som ingen sopp.

29/8 Øvre Pasvik, Noatun og Grensefossmoen

Forventningene til denne turen var å finne passende skog til musserongkurset med Gro Gulden. To av de som var på Gjøkåsen 28/9 overnattet i Pasvik og fortsatte musserongskogjakten dagen etter. Vi brukte mest tid i Noatun-området, men kjørte også en tur sørover mot treriksrøysa for å sjekke skogen i dette området. Kjøreturen fra Noatun og sørover tok en time hver vei. Vi kunne ikke bruke så mye tid som ønskelig da vi skulle kjøre den lange veien hjem igjen etterpå. Selv om vi ikke fikk registrert så mye mot treriksrøysa, fikk vi konstatert at denne skogen egnet seg godt for kurset med Gulden.

Fra disse områdene registrerte vi 12 ulike arter fordelt på 14 funn. Følgende arter ble registrert:

- navletraktsopp** *Cantharellula umbonata* -
- furuknippesopp** *Lyophyllum shimeji* -
- riddermusserong** *Tricholoma equestre* -
- teglrød kragemusserong** *Tricholoma focale* -
- såpemusserong** *Tricholoma saponaceum* -
- rødbrun pepperriske** *Lactarius rufus* -
- fløyelsrørsopp** *Xerocomus ferrugineus* -
- smørsopp** *Suillus luteus* -
- kokosriske** *Lactarius glyciosmus* -
- frynsesopp** *Thelephora terrestris* -
- rødskiveslørsopp** *Cortinarius ominusus* -
- blå brunpigg** *Hydnellum caeruleum* -

11/9 Øvre Pasvik, Grensefossmoen

Denne dagen var vi så heldige at vi hadde med musserongekspert i skogen. Funnene fra denne dagen er med andre ord verifisert av Gro Gulden. Dette var en av de mest spennende registreringsdager vi har hatt i Pasvik. Ikke bare lærte vi masse om musseronger; vi fant til og med en musserong som aldri har blitt beskrevet i litteraturen. Det var en hvit musserong som Gro Gulden sa tilhørte såpemusserongkomplekset. Hun tok den med sørover for å få den sekvensert.

Gro Gulden, Line Moe og Rigmor Guvåg. Foto: Gry Ingebretsen

Fra dette området registrerte vi 25 ulike arter fordelt på 27 funn. Følgende arter ble registrert:

- torvnavlesopp** *Lichenomphalia umbellifera* -
- kastanjemusserong** *Tricholoma albobrunneum* -
- riddermusserong** *Tricholoma equestre* -
- dråpemusserong** *Tricholoma pessundatum* -
- fløyelsrørsopp** *Xerocomus ferrugineus* -
- rødbrun pepperriske** *Lactarius rufus* -
- rødbelteslørsopp** *Cortinarius armillatus* -
- teglrød kragemusserong** *Tricholoma focale* -
- smørsopp** *Suillus luteus* -
- stor lakssopp** *Laccaria proxima* -
- fregnebittersopp** *Gymnopilus penetrans* -
- såpemusserong** *Tricholoma saponaceum* -
- navletraktsopp** *Cantharellula umbonata* -
- furuknippesopp** *Lyophyllum shimeji* -
- rabarbrasopp** *Chroogomphus rutilus* -
- sandkjuke** *Coltricia perennis* -
- lurvesøtpigg** *Phellodon fuligineoalbus* -
- okergul grynhatt** *Cystoderma amianthinum* -
- ullringslørsopp** *Cortinarius laniger* -
- lakssopp** *Laccaria laccata* -
- brungul stubbemusserong** *Tricholomopsis decora* -
- rødskrubbe** *Leccinum versipelle* - **mild**
- gulkremle** *Russula claroflava* -
- bitter riddermusserong** *Tricholoma aestuans* -
- knippesøtpigg** *Phellodon violascens* -

12/9 Øvre Pasvik, Sortbrystjern

Også denne dagen hadde vi med musserongekspert Gulden i skogen. Årsakene til at vi dro nettopp til Sortbrystjern var flere. En var at vi i fjor hadde funnet kjempemusserong i området, men hadde ikke våget å registrere den fordi vi ikke var sikre på den. En annen årsak var at vi forventet å finne kransmusseronger der, og en tredje årsak var at vi generelt har tro på at det finnes mange andre spennende musseronger i området.

Til vår store glede fant vi kjempemusserong på turen til Sortbrysttjern. Vi fant imidlertid ingen kransmusseronger.

Vi noterte oss en interessant kommentar fra Gulden mens hun studerte en musserong som hun ikke med 100 % sikkerhet ville identifisere. Hun mente det sannsynligvis var en brungul musserong, men sa at den var litt ulik de hun hadde sett tidligere, hvorpå hun tilføyde at det var flere av musserongene som så litt annerledes ut og at det godt kunne finnes flere som ikke er kjent siden området er såpass lite kartlagt. Dette synes vi var en veldig oppløftende kommentar. Det vil i så fall si at våre skoger er et utforsket univers som kan by på muligheten til å oppdage enda flere ukjente sopper.

Fra dette området registrerte vi 2 ulike arter fordelt på 2 funn. Det ble gjort flere funn, blant annet fant vi broket musserong, teglrød kragemusserong og noen andre, men vi fikk ikke notert kartpunktene og fikk derfor ikke registrert alt vi fant. Følgende arter ble registrert:

kjempemusserong *Tricholoma colossus* -
rødskiveslørsopp *Cortinarius ominosus* -

15/9 Strand, Tjæredalen og Hessengåsen

Fra dette området registrerte vi 29 ulike arter fordelt på 37 funn. Følgende arter ble registrert:

- lakssopp** *Laccaria laccata* -
- frostvokssopp** *Hygrophorus hypothejus* -
- stubbeskjellsopp** *Kuehneromyces mutabilis* -
- fløyelsrørsopp** *Xerocomus ferrugineus* -
- seig kusopp** *Suillus bovinus* -
- smørsopp** *Suillus luteus* -
- svartriske** *Lactarius necator* -
- frynsesopp** *Thelephora terrestris* -
- stor kragesopp** *Stropharia hornemannii* -
- gråmusserong** *Tricholoma portentosum* -
- stilkjuker** *Polyporus* -
- kokosriske** *Lactarius glyciosmus* -
- rødbrun pepperriske** *Lactarius rufus* -
- rødskiveslørsopp** *Cortinarius ominusus* -
- sandsopp** *Suillus variegatus* -
- hulriske** *Lactarius trivialis* -
- storkremle** *Russula paludosa* -
- rødbelteslørsopp** *Cortinarius armillatus* -
- svartskrubbb** *Leccinum variicolor* -
- giftkremle** *Russula emetica* -
- rimsopp** *Cortinarius caperatus* -
- navletraktsopp** *Cantharellula umbonata* -
- sandkjuke** *Coltricia perennis* -
- lærhatter** *Panellus* -
- rødskrubbb** *Leccinum versipelle* -
- skjegggriske** *Lactarius torminosus* -

gråmusserong *Tricholoma portentosum*

18/9 Strand, Sagvann

Vi hadde ingen spesielle forventninger til hva vi ville finne. Turen går gjennom alt fra blandingskog, tørre furuskogfelter til mer fuktig myrlendt terreng.

Fra dette området registrerte vi 36 ulike arter fordelt på 40 funn. Følgende arter ble registrert:

- brun begersopp** *Peziza badia* -
- brunskrubb** *Leccinum scabrum* -
- rødskrubb** *Leccinum versipelle* -
- seig kusopp** *Suillus bovinus* -
- smørsopp** *Suillus luteus* -
- kokosriske** *Lactarius glyciosmus* -
- skjeggriske** *Lactarius torminosus* -
- ferskenhatt** *Phyllotopsis nidulans* -
- stor kragesopp** *Stropharia hornemannii* -
- svartskrubb** *Leccinum variicolor* -
- pluggsopp** *Paxillus involutus* -
- knuskkjuka** *Fomes fomentarius* -
- rødbelteslørsopp** *Cortinarius armillatus* -

rimsopp *Cortinarius caperatus* -
kanelslørsopp *Cortinarius cinnamomeus* -
sandsopp *Suillus variegatus* -
rødbrun pepperriske *Lactarius rufus* -
hulriske *Lactarius trivialis* -
lakssopp *Laccaria laccata* -
sandkjuke *Coltricia perennis* -
svartriske *Lactarius necator* -
okergul grynhatt *Cystoderma amianthinum* - **gulrød**
kremle *Russula decolorans* -
blåkjøttbukkesopp *Cortinarius camphoratus* - **blek**
piggsopp *Hydnum repandum* -
frostvokssopp *Hygrophorus hypothejus* -
rabarbrasopp *Chroogomphus rutilus* -
giftkremle *Russula emetica* -
gråmusserong *Tricholoma portentosum* - **teglrød**
kragemusserong *Tricholoma focale* - **brungul**
stubbemusserong *Tricholomopsis decora* -
svovelsopp *Hypholoma capnoides* -
dråpemusserong *Tricholoma pessundatum* -
såpemusserong *Tricholoma saponaceum* -
bitter riddermusserong *Tricholoma aestuans* -
grå knippesopp *Lyophyllum decastes* -

En gigantisk smørsopp

19/9 Strand, Brattberg

På denne turen gikk vi langs den gamle skoleveien som barna fra Namdalen hadde gått da de skulle til/fra internatet på Strand. På turen ligger et ospeskogfelt som vokser i et dalsøkk. Resten av området er hovedsakelig dekt av blandingsskog med hovedvekt av furu og innslag av bjørk. Vi forventet at dette lille skogholtet skulle by på andre sopper enn vi kunne finne i resten av området.

Dessverre bydde hele området på svært lite sopp, merkelig nok siden skogen som ligger bare noen hundre meter rett over Langvannet i østlig retning er kjempespennende rent soppmessig.

Fra dette området registrerte 10 ulike arter fordelt på 11 funn. Følgende arter ble registrert:

- ustripet kastanjemusserong** *Tricholoma stans* -
- seig kusopp** *Suillus bovinus* -
- rabarbrasopp** *Chroogomphus rutilus* -
- sandsopp** *Suillus variegatus* -
- rødbrun pepperriske** *Lactarius rufus* -
- rimsopp** *Cortinarius caperatus* -
- brunkjøttbukkesopp** *Cortinarius traganus* -
- smørsopp** *Suillus luteus* -
- frostvokssopp** *Hygrophorus hypothejus* -
- dråpemusserong** *Tricholoma pessundatum* -

Antall ulike arter registrert i 2021

Vi har totalt sett registrert 110 ulike arter fordelt på 263 funn på de registrerings-turene vi har gjort i forbindelse med Sabima-registreringene våre i 2021. I tillegg har vi som privatpersoner registrert noe på egenhånd.

Noen registreringer/funn vi har gjort i år som vi mener er interessante å trekke fram:

Hareøre - som ikke tidligere er registrert i Finnmark Kjempemusserong –vi flyttet nordgrensa fra Trøndelag Kastanjeparasollsopp – vi flyttet nordgrensa fra helt sør i Nordland. Se bilde nedenfor.

Navletraktsopp – vi flyttet nordgrensa fra Saltdal
Furu knippesopp – som vi tidligere ikke har turt å registrere, men som vi nå har lært og med det flyttet nordgrensa fra sør i Trøndelagene.

Rødbrun kragesopp – vi mener vi fant rødbrun kragesopp på Svanhovd, men har ikke registrert den siden den ikke er verifisert og siden soppene er så lite registrert i Norge. Se bilde nedenfor.

En hvit utforsket og navnløs såpemusserong - som ble funnet i nasjonalparken og som Gro Gulden aldri har lest eller hørt om. Se bilde nedenfor.

T.h rødbrun kragesopp *Stropharia rugosoannulata*

t.v den hvite ukjente musserongen.

kastanjeparasollsopp *Lepiota castanea*

Konklusjon

I år som i fjor har vi økt vår kompetanse gjennom registrering og kurs. Ikke bare har vi registrert sopp på nye steder, vi har også funnet nye sopptyper vi ikke har registrert tidligere. Vi har flyttet nordgrensen for enkelte sopper. Som om ikke det var nok; vi har til og med funnet en musserong som ikke er beskrevet i litteraturen.

Vi prøver å spre kunnskap til flere enn bare de soppakkyndige i foreninga. Musserongkurset vårt med Gro Gulden er ett eksempel der vi fikk med oss soppakkyndig og soppakkyndigkandidat i Porsanger og Hammerfest samt at vi rekrutterte to nye soppakkyndigkandidater i vår egen forening. De aktivitetene vi foretar gjennom finansiering fra Sabima er med andre ord veldig gode arenaer for å rekruttere ny registreringskompetanse. Vi mener at innsatsen kommer til å gi synbare utslag på sikt.

Takk til Sabima som gir oss støtte til å utføre disse aktivitetene. Det er ekstra motiverende for oss å vite at de registreringene vi som amatører utfører kan være til nytte.